

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İktüzüğünün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Uzmanlar Komitesi'nin 2021 yılı Raporunda, Türkiye işçi haklarının kullanımında dünyanın en kötü 10 ülkesinden birisi olarak gösterilmiştir. Tarihimizde görülmedik bir ekonomik buhran yaşanırken sermaye sınıfı karlarına kar katmakta, ekonomik krizin faturasını ise işçiler ödemektedir. Satın alma gücü 17 yıl geriye gitmiş, emeğin GSYH'dan aldığı pay 12 Eylül askeri darbesindeki oranın da altına düşmüştür.

TÜİK'in açıkladığı büyüme verileri emeğiyle geçinenlerin nasıl bir yoksullaşma saldırısı altında olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Son 2 yılda Türkiye büyüme rekorları açıklarken milli gelirden emeğin aldığı pay %37'den %25'e gerilemiştir.

İşçilerin sermayeye karşı çıkarlarını koruması için sendikalaşması ve örgütlü olması işçi emekçilerin tarihsel bir kazanımıdır. Ancak siyasi iktidar ucuz emek stratejisiyle işverenleri korumakta işçinin hak gasplarına göz yuman politikalar izlemektedir. Birçok iş yerinde sendikalaşan, sendikalaşma sürecinde olan, sendikal yetki alan ya da işçi sağlığı iş güvenliği başta olmak üzere insana yakışır çalışma koşulları talep eden ve hak arayan işçiler, tıpkı Covid-19 pandemisinde KOD 29 ile damgalanarak iş akitlerinin fesh edilmesinde olduğu gibi şimdi de benzer yöntemlerle damgalanmakta, kıdem, ihbar ve işsizlik maaşı haklarından yoksun bırakmak suretiyle işten atılmaktadırlar.

Anayasa sendikayı hak olarak tanımaktadır. Buna rağmen sendikalaşma hakkını gasp eden işverenler hukuksuz eylemlerinden dolayı hiçbir yaptırımla karşılaşmamaktadırlar. Buna karşılık anayasal hakları için direnen, sendikalaşan, hak arayan, örgütlenen emekçiler kriminalize edilmekte, işçilerin karşılarına jandarma, polis dikilmektedir.

İzmir İli Torbalı ilçesinde bulunan Philip Morris (Marlboro) fabrikasında faaliyet yürüten Euroserve Hizmetleri A.Ş. işçileri anayasal haklarını kullanmak isterken her türlü baskı ve işten atılma saldırısı ile karşı karşıya kalmışlardır. Torbalı Philip Morris Fabrikası'nda hiçbir sosyal hak olmaksızın asgari ücretle taşeron olarak çalışan işçilerin insani çalışma koşullarına kavuşmak amacıyla DİSK'e bağlı Türkiye Gıda Sanayii İşçileri Sendikasına üye olmaları kölelik koşullarını dayatan işveren tarafından işten atma ve sendikasızlaştırma furyası ile karşılanmıştır. Bir iş yerinde "sendika olmayacak" demek, "kölelik düzeni olacak" demektir. Philip Morris (Marlboro) işçileri sendikalaşarak ve direnerek kölelik düzenine izin vermemektedir.

480 işçinin Gıda Sanayii İşçileri Sendikasına üye olması üzerine işveren yetkililerince sendika üyesi işçilere mobbing ve baskılar artmış, işçiler amir ve müdürleri tarafından açıkça tehdit edilerek sendikadan istifaya zorlanmışlar, dört işçi Kemalpaşa' da farklı işyerlerine sürgün edilmelerini kabul etmeyince de SGK'nin Kod-29 kapsamındaki keyfi işten çıkarmalara karşı bulduğu çözüm olan 4646- 4857/25-II-e (Kod 46) maddesi ile "işçinin, işverenin güvenini kötüye kullanmak, hırsızlık yapmak, işverenin meslek sırlarını ortaya atmak gibi ..... "gerekçe göstererek keyfi ve hukuksuz şekilde işten atılmışlardır. Bu hukuki, insani ve ahlaki olmayan uygulama emekçilerin yeni bir KOD 29 benzeri işten atılma saldırısı ile karşı karşıya olduğunu göstermektedir.

Arkadaşlarının işe geri alınması için fabrika içerisinde üç gün boyunca üretim durdurarak eylem yapan işçiler eylemlerinin üçüncü gününde polis zoru ile fabrika dışına çıkarılırken, bu kez de 103 işçi aynı gerekçe ile işten çıkarılmıştır. Sendikasızlaştırma amacıyla işten atılan işçiler, işlerine geri dönmek ve anayasal hakları olan sendikal haklarından yararlanmak için fabrika önünde başlamış oldukları eylemlerine devam etmektedirler. Buna karşın fabrika yetkilileri, işçilerin eylemine engel olmak için vardiyasına gelecek olan işçilere "vardiya yok" diyerek işe gitmemesi yönünde mesajlar atmış, fabrika içinde direnen işçilere tuvaletler kapatılmış, çay için su ısıttıkları çay makinelerinin elektriği dahi kesilmiştir. Euroserve işçisi üretim yapmazken, dayanışma için gelen işçilerle fabrika içinde işçilerin görüşmesini engellemek isteyen işveren, tel örgülere branda çekmiş, işçilerin Gıda-İş Sendikası yetkilileriyle görüşmesine polis aracılığıyla engel olurken, dışarıdaki işçilerin beklediği yere ise iş makinesi aracı ile topraklar yığdırmıştır.

7296

Resmi ve dini bayramlarda, hafta sonlarında gece gündüz mesaiye kalmak zorunda bırakılan ve DİSK/Gıda-İş Sendikası'na üye oldukları için hırsızlık ve ahlaksızlıkla suçlanarak işlerinden atılan işçiler ve bağlı oldukları sendika temsilcileri, Konak'ta bulunan şirket binası önünde yaptıkları basın açıklamasında; işten atılan işçilerin geri alınması, ücretlerin insanca yaşanabilecek bir seviyeye çıkarılması, zorunlu mesainin kaldırılması, tüm mobbing ve baskı yöntemlerine son verilmesi ve sendikalı ve iş güvenceli çalışma hakkının tanınması taleplerini açıklamışlardır.

Bu bağlamda;

- 1- Torbalı Philip Morris Fabrikası'nda DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikası'na üye olan işçiler üzerinde baskı kurulmasından, işçilerin anayasal haklarını kullanmaları önünde engel olmak için tıpkı KOD 29'la damgalayarak işten atmalarda olduğu gibi yasaların kötü niyetli şekilde kullanıldığından haberinizi var mıdır?
- 2- Torbalı Philip Morris Fabrikası'nda DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikası'na üye oldukları için mobbinge maruz bırakılarak, sürgün edilerek ve hırsızlıkla itham edilerek 103 işçinin işten çıkartılması bilginiz dahilinde midir?
- 3- Torbalı Philip Morris Fabrikası'nda DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikası'na üye olmaları üzerine sürgün edilen ve hırsızlıkla itham edilerek 103 işçinin direnişleri ve talepleri bilginiz dahilinde midir? Bilginiz dahilinde ise ne gibi bir işlem yapılmıştır?
- 4- DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikası'nın Torbalı Philip Morris (Marlboro) Fabrikasında örgütlenmeye başladıktan sonra sendikaya bağlı işçilerin işten çıkarıldığı bilginiz dahilinde midir? İşçilerin sendikal haklarından dolayı işten çıkartılmaları iddiaları incelenmekte midir?
- 5- Kıdem ve ihbar tazminat ödeneğini ödememek, sendikasızlaştırmak gibi işverenin kötü niyeti için kullanılan SGK'nın Kod 46 çıkış kodunu hukuksuz ve keyfi olarak kullanan işverenlere yönelik Bakanlığınızca herhangi bir yaptırım uygulanmakta mıdır?
- 6- İnsani çalışma koşulları talepleri ve sendikal haklarını kullanan işçilere karşı işveren yetkililerinin hukuka aykırı bir şekilde örgütlenme, sendikalaşma hakkını ihlal etmesi ve işçilere yönelik mobbing ve baskıları ve zorunlu mesai yaptırmasına ilişkin olarak müfettiş görevlendirilmesi yapılmış mıdır? Yapılmadı ise nedeni nedir?
- 7- Türkiye genelinde birçok bölgede çeşitli sebeplerle işçi eylemleri ve grevleri gerçekleşmektedir. Bakanlığınızın bu eylem ve grevlere dair bir açıklaması veya taleplerin karşılanmasına yönelik herhangi bir girişimi olmuş mudur?

2396

- 8- İşçilerin hak arama mücadelesi olan grev ve direnişlere kolluğun hukuksuz müdahalesini önlemek için İşleri Bakanlığı ile bir çalışmanız olacak mıdır?
- 9- Bakanlık olarak iş güvenliği yükümlülüklerini eksiksiz yerine getiren, güvenceli, insan onuruna yakışan iş, ücret ve sendikal hakların hayata geçirildiği bir çalışma yaşamının gereklerinin yerine getirilmesi amacıyla herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?
- 10- Anayasa ile güvence altına alınan sendikal hakların korunmasının pozitif yükümlülüğünün devlete ait olduğu göz önüne alındığında, üçüncü kişilerin ve özellikle işverenin, çalışanların sendikaya üye olma ve sendikal faaliyette bulunma haklarını kullanmayı engelleyici davranışlarından kaçınması ve sırf bu haklarından yararlandıkları gerekçesi ile işten çıkarılmaları, mobbing görmeleri, ayrımcılığa, tehdit ve baskıya maruz kalmalarını önlemeye yönelik Bakanlığınızca bir çalışma yürütülecek midir?
- 11- Anayasa ile güvence altına alınmış olan sendikal hakların korunması için işletmelerin sendikalaşmayı engelleyici tutumlarına karşı yasaların ve uluslararası sözleşmelerin uygulanmasının hayata geçirilmesini sağlamak ve etkin mücadele yöntemlerini belirlemek amacıyla Bakanlığınızca bir çalışma yapılması düşünülmekte midir?
- 12- Sayısız sendikalaşmanın engellendiğinin kanıtlandığı dava sonucu olmasına rağmen sendikalaşmayı engellemeyi yasaklayan yasa ve yaptırımlar patronlara neden uygulanmamaktadır?
- 13- Bakanlığınız, emekçilerin sendika hakkını, toplu iş sözleşme hakkını, grev hakkını güvence altına almak, sendikal hak ve özgürlükleri genişletmek üzere yasalarda ve uygulamada düzenlemeler yapmayı planlamakta mıdır?
- 14- Son 3 yılda sendikal örgütlenmelerinden dolayı işçileri hukuksuz bir şekilde Kod 29 ile işten atmak için işten çıkartmaya başvuran kaç iş veren ve işveren vekiline ceza verilmiştir?
- 15- Son üç yıldır işçilerin anayasal hakkı olan sendikalaşma hakkını engellemek suçundan kaç işveren ve işveren vekili ceza almıştır?